

Alternatieven voor kennistoetsen

Vooraf

- Bij alternatieve toetsvormen geldt dat de leerdoelen/leeruitkomsten/toetsdoelen die voor de oorspronkelijke toets golden, ook nu centraal staan.
- Houd daarbij ook rekening met wat er 'in de les' is geoefend. Is de toetsvorm nieuw voor de studenten, zorg dan voor een extra instructiemoment, bijvoorbeeld met een kennisclip, om de bedoeling en werkwijze toe te lichten.
- Stem af met de examencommissie over toepassing van deze alternatieven.

Naast de bekende open-boek tentamen en mondeling zijn er meer mogelijkheden om kennis te toetsen. Bijgaand voorbeelden van vernieuwende vormen.

Leerverslag

Een leerverslag is een zelfrapportage van een student over opgedane leereffecten die sterk persoonlijk zijn en die uitsluitend door de betrokkene gerapporteerd kunnen worden. De rapportage geschiedt aan de hand van zogenaamde leereffectzinnen als 'Ik heb geleerd dat (hoe, etc.)' ([definitie Cito](#), 2016)

Studenten:

- maken een individueel leerverslag waarin ze zichtbaar maken hoe ze de kennis van een onderwijseenheid/module, etc. hebben verwerkt. Leidend voor het leerverslag zijn de leerdoelen die gelden voor de (oorspronkelijke) toets;
- kiezen zelf *de vorm*, zolang ze deze maar online kunnen inleveren. Geef eventueel aan wat een maximale omvang is van tekst, audio, video, etc.;
- vragen aan *medestudenten peerfeedback** (in FeedbackFruits, Brightspace) en *verwerken* die in hun leerverslag;
- doen zelf een onderbouwd voorstel voor een cijfer voor het eigen leerverslag. Dit vergt een kritische reflectie van hen, dus het is belangrijk dat ze weten waaraan die moet voldoen (criteria/rubric).

De docent beoordeelt het leerverslag en geeft het uiteindelijke cijfer. Criteria voor beoordeling zijn bijvoorbeeld: De student

- voldoet aan de randvoorwaarden (liggende streepjes hierboven);
- heeft kritische en onderbouwde peerfeedback gegeven aan enkele medestudenten;
- heeft de verkregen feedback zichtbaar verwerkt;
- geeft in het leerverslag blijk van de mate waarin hij de leerdoelen heeft behaald;
- beargumenteert en onderbouwt het eigen cijfer vanuit een kritische houding en zelfreflectie.

Informatie over *reflective writing* vind je [hier](#).

Uitvoering via Brightspace Assignment.

*Maak vooraf duidelijk wat je verstaat onder goede peerfeedback. Je kunt bijvoorbeeld de volgende vier stappen hanteren: geef een oordeel, een suggestie ter verbetering, een verklaring (waarom vind je dat?) en een theoretische verwijzing (wat zegt de literatuur erover?) ([Van Popta, 2018](#))

Tussentijdse verwerkingsopdrachten

Studenten krijgen gedurende het blok korte verwerkingsopdrachten aansluitend bij de leerdoelen/-uitkomsten van het blok. De docent* bepaalt aan welke criteria de verwerkingsopdrachten dienen te voldoen.

Op vaste momenten zetten studenten hun opdrachten in Assignment (Brightspace). Twee aangewezen medestudenten geven feedback op de opdrachten aan de hand van de criteria die gelden voor

- de verwerkingsopdracht;
- het geven van peerfeedback**.

De student verwerkt de verkregen feedback. Student dient een deel van de tussentijdse opdrachten, naar eigen keuze, in voor summatieve beoordeling. De docent beoordeelt de opdrachten aan de hand van de criteria die hij per verwerkingsopdracht heeft geformuleerd en geeft een cijfer.

Uitvoering via Brightspace Assignment.

* Het spreekt voor zich dat het hier ook om een team van docenten kan gaan die eenzelfde blok of module verzorgen.

** Maak vooraf duidelijk wat je verstaat onder goede peerfeedback. Je kunt bijvoorbeeld de volgende vier stappen hanteren: geef een oordeel, een suggestie ter verbetering, een verklaring (waarom vind je dat?) en een theoretische verwijzing (wat zegt de literatuur erover?) ([Van Popta, 2018](#))

Combinatie van online voortgangstoets en mondelinge afsluiting

Twee grotere kennistoetsen worden online afgenomen onder tijdsdruk, met bij voorkeur open vragen. Deze toetsen geven de student inzicht in de stof die hij nog niet beheerst. Ze hebben het karakter van *voortgangstoetsen* en leiden dus *nog niet tot studiepunten*. Aan het einde van blok 4 heeft de student een afsluitend mondeling tentamen met twee docenten van de beide kennisvakken. Zij nemen dat in 20 minuten af en bevragen de student aan de hand van een random set van vragen – en/of de resultaten van de gemaakte toetsen - om vast te stellen of de student de stof beheerst. Bij een positief resultaat van het mondeling tentamen krijgt de student de studiepunten voor de beide kennisvakken.

Uitvoering via Brightspace Assignment. Tweede variant: Brightspace Quiz.

Powerpoint Presentatie (PPT)

Studenten maken een Powerpoint Presentatie met als doel de kennis(-concepten) die zij hebben opgedaan in het blok te presenteren. Het doel is dat studenten zo tot de kern komen van de kennisconcepten/-domeinen die centraal stonden in het blok. De presentatie sluit aan bij de leerdoelen/leeruitkomsten van het blok. De docent geeft *gedetailleerde richtlijnen e/o criteria* voor de PPT, bijvoorbeeld de onderwerpen die behandeld moeten worden, eventuele verbanden daartussen, het maximum aantal slides dat een student mag gebruiken, de eigenheid van de presentatie en de noodzaak om gebruik te maken van notities bij de slides. De student kan de presentatie ook inspreken en met filmpje, zodat authenticiteit nog verder is gewaarborgd. De student levert de PPT in, bijvoorbeeld in Assignment, Brightspace. De docent beoordeelt de PPT op basis van de opgestelde richtlijnen en criteria. Je kunt hierbij aanvullend peerfeedback inzetten.

Het spreekt voor zich dat je deze opdracht ook kunt doen met Prezi, een mindmap of infographic, video, en andere presentatievormen.

Uitvoering via Brightspace Assignment.

Zelf een toets maken

De student ontwikkelt *open of gesloten vragen* over de leerstof en voorziet de vragen van antwoorden. Zelf vragen ontwikkelen vraagt van studenten dat zij beoordelen wat belangrijk of essentieel is voor een bepaald kennisgebied. Ze leren hoofd- en bijzaken te onderscheiden en tot de kern te komen. Vervolgens kunnen ze hun toets(vragen) afnemen bij enkele medestudenten en hierop reflecteren. Bij deze toetsvorm verstrekt de docent *gedetailleerde richtlijnen* voor het opstellen van de vragen, zoals:

- Aansluiting bij en het afdekken van de leerdoelen;
- Moeilijkheidsgraad, uitdagendheid en verdieping.
 - Gebruik van een taxonomie, bijvoorbeeld Bloom, kan helpen om studenten inzicht te geven in het niveau of de moeilijkheidsgraad van een vraag en om ervoor te zorgen dat studenten geen reproductievragen stellen.
 - Geef studenten voorbeeldvragen, zodat ze een goed beeld hebben van wat je van hen verwacht.

De docent beoordeelt de aangeleverde vragen op dezelfde criteria:

- De aansluiting en het afdekken van de leerdoelen;
- Het niveau en de moeilijkheidsgraad van de vragen (taxonomie Bloom);
- Compleetheit en juistheid van de antwoorden én de toelichting op de afleiders bij mc-vragen;
- Kwaliteit van reflectie op afgenomen toets bij medestudenten.

Uitvoering via Brightspace Assignment.

Bij gesloten vragen kun je gebruik maken van de gratis digitale tool [PeerWise](#) of Quizzes in Brightspace.

Open-boek tentamen (take home exam)

Een toets die studenten thuis maken. Bij het uitwerken van de vragen en/of opdrachten gebruiken studenten de bronnen die horen bij de betreffende module. Vragen waarvan de antwoorden gemakkelijk te googelen zijn, lenen zich niet voor deze vorm.

Het kan op meerdere manieren:

- Je bepaalt de duur van het tentamen. Je stelt een begin- en eindtijd in met *conditional release*. Studenten kunnen het tentamen ophalen bij de starttijd en leveren hun werk voor de eindtijd in via de inleverbox. Bij deze optie is het idee dat studenten kennis moeten hebben om onder tijdsdruk vragen te beantwoorden.
- Je geeft studenten het tentamen, dat ze vervolgens inleveren voor een door jou gestelde deadline. Dat kan bijvoorbeeld in Brightspace. Jij bepaalt zo de tijd die de student krijgt om de aangeboden kennis te verwerken.
- Je biedt per leerdoel een aantal vragen aan, waaruit de student er steeds één mag kiezen.

Een open boek tentamen kan diverse vormen hebben, zoals een [casustoets](#), dossiertoets, [essaytoets](#). Je kunt een combinatie maken van een open-boek tentamen en het presenteren van de uitwerking, bijvoorbeeld met behulp van een powerpoint presentatie, zoals hierboven beschreven.

Klik [hier](#) voor meer informatie over open-boek tentamen.

Uitvoering via Brightspace Assignment.

Samengesteld door: Veronica Buijns, Antoinette van Berkel, Margo van Rotterdam en Marianne Kok